

TARTALOM.

I. Önálló cikkek, tanulmányok.

Lapszám

<i>Dr. Varga Béla</i> : Valóság és érték. (Folyt.)	1
<i>Gálfi Lőrinc</i> : Legközelebb Jézushoz	28, 65, 129
<i>Benczédi Pál</i> : A vallástanítás története	43, 100, 163, 206, 261
<i>Kelemen Lajos</i> : Legidősebb Vargyasi báró Daniel Gábor	53
<i>Dr. Sztripszky Hiador</i> : Ukrajna és az unitarizmus	85, 150
<i>Dr. Boros György</i> : Keresem az embert. (Egyházi beszéd)	173
<i>Dr. Borbély Ferenc</i> : Dr. Barabás Ábel (1877—1915)	179
<i>Vári Albert</i> : Tudomány és vallás	193
<i>Kovács Lajos</i> : Isten az emberben él. (Egyházi beszéd)	222
Püspökünk 80 éves	235
<i>Szentmártoni Kálmán</i> : A kolozsvári kollégium és a székelykeresztúri főgimnázium háborús éve	240
Egyházunkat érdeklő statisztikai adatok az 1913. évről a miniszteri jelentésben	247
Árkossy P. Lajos (1863—1915.)	250
Ferencz József	257
<i>Dr. Kemény Gábor</i> : A francia középiskolák szervezete	273
<i>Dr. Borbély Ferenc</i> : Háborús gondolatok korunkról és valásunkról	295
<i>Dr. Borbély István</i> : Heltai Gáspár költeményei	302
<i>Ferenczy Géza</i> : Köszöntő a Berde-serleggel	305
<i>Dr. Borbély Ferenc</i> : Fél század a Magvető életéből	321
<i>Vári Albert</i> : Az élet értelme és értéke	329
<i>Józan Miklós</i> : Isten háza és a mi tisztünk. (Papszentelő egyházi beszéd)	347
<i>Dr. Varga Béla</i> : A logikai megismerés természete	356
Kuncz Elek (1846—1915)	365
Özv. Kovács Dénesné, szül. Bencze Anna	367
<i>Dr. Borbély Ferenc</i> : <i>Barabás Ábel</i>	179

II. Irodalmi értesítő.

<i>Barabás Ábel</i> : Petőfis Wolken, Ütő Lajos, Az Úr így akarta.	
A Teológiai Szaklap	57
g. k. A német háborús irodalomból	115
V. A. Bernát István, Az igazi élet felé	252

Tavaszy Sándor: Az ismeretelmélet és a megismerés pszichológiája	308
V. A. Unitárius szászék	309
Dr. Imre Sándor: A köznevelés belső egysége és a nemzeti egység	310
<i>Kelemen Lajos</i> : Rajka Géza, A kolozsvári szabó céh története a XV—XVIII században	311
V. A. : Bodor János, Isten ígéje a háború idején	312
Kemény Gábor: A francia középiskolák szelleme	312
Szentkirályi Károly: Imádságok háborus időben	312
Ütő Lajos: Ezsau és Jákob. Az Út	313
V. A. Révész Imre: Dévay Biró Mátyás tanításai	369
<i>Szentmártoni Kálmán</i> : G. Le Bon, A tömegek lélektana	370
Erdélyi Múzeum	373
<i>b. f.</i> Barabás Ábel, Harci szonettek és egyéb háborús költemények	373
Az Út	374
Protestáns Árvaházi Képes Naptár 1916. szökő évre	374
Református Kis Énekeskönyv	374

III. Különfélék.

(<i>k. l.</i>) Dávid Ferenc és Heltai Gáspár plebániájának könyvtára	58
Dávid Ferenc leszármazottja	59
V. A. Vatikán	59
V. A. Oroszország vallási viszonyai	60
Dr. Gelei József. Hazai főiskolák népessége a f. iskolai év első felében	61
Nagy földrengés Olaszországban. A 100. veszteségi lista. Néptanítók hadi szolgálata	61
Az iskolák szeretet-adománya. Népünk miveltsége. Egy okos miniszteri rendelet	62
Elesett katonák emlékének megörökítése	63
Gyászhirek: Schuller József, Borbély Sámuel, dr. Kőváry Ernő, Demeter Dénes, Gyöngyössy István, Egerbegyi Gruz Albertné, Pálffy Ferenc, Derzsi Dersi János 64. 127.	383
Az iskola és a háború	122
A nem állami tanárok nyugdíjintézete	122
A hitoktatás nyelve az ismétlő iskolákban. Lengyel nyelvű vallásoktatás Posenben	123
Vallásüldözés Galiciában. II. Vilmos császár	123
A magyar paraszt és a háború	124
Hadviselés a szántóföldeken	125
Az ifjuság a gazdasági és kerti munkákban	126
Középiskolai hangversenyek a Vörös Kereszt Egylet javára	

Főgimnáziumunk VI—VIII. o. tanulói. Bismarck emlékezete	127
Szólómoly	128
Pályázat Bencédi Gergely élet- és jellemrajzára	185
Az olaszok hitszegése	186
A király manifesztuma	187
V. A. Ürmössy Lajos (1851—1915.) Dr. Gelei Lajos halála	188
V. A. A pápa	189
Unitáriusok a háboruban. A soproni és pozsonyi ev. teol. akadémiák egyesítése	190
Papok az olasz hadseregben. A kántorképesítés reformja. A magyar zászló Németországban	191
Dr. Baksay Sándor. Tavaszi imádságok háborus időben. Dr. Barabás Ábel	192
Adományok a Nagyajtán létesítendő Kriza-szobor javára	253
Az 1915. évi egyházi főtanács	314
Az unitárius lelkésztestület közgyűlése	315
<i>Kelemen Lajos</i> : Heltai Gáspár egy könyvéről	316
A középiskola reformja	317
Tanárok családi pótléka. A népiskolák megnyitása. Iskola-falva. Dr. Zöller Frigyes. Vaszary Kolozs	318
Petri Elek dunamelléki ref. egyházkerület új püspöke. A csonka katonák jövője	319
Püspöki lemondás. Amerikai magyarok	319
A konstantinápolyi egyetemen két magyar tanszék. A harmadik német hadikölcsön	320
A harmadik magyar hadikölcsön. Dr. Barabás Ábel síremléke	320
Eucken a német idealizmusról és a jelen feladatairól	375
Külföldi hallgatók német egyetemeken	376
Gyűjtés a rokkant katonák javára	377
Pályázati hirdetés Berde gyümölcsészeti és méhészeti alapítványára. Dr. Varga Béla egyetemi magántanár. Gyász-hírek	378
Pályázat egyházi beszéd írására. Előfizetési felhívás	380

KERESZTÉNY MAGVETŐ

L. évfolyam.

Január—Február.

1. füzet.

Valóság és érték.

Írta: dr. Varga Béla.

(Folytatás.)

III. Az érték sajátos jellemző vonásai.

A valóságot átható logikai elemek hordozóját a jelentésben találtuk meg. Minthogy a valóság minden egyes alkotó része jelentések által válik értékes ismereti anyaggá, azért minden jelentés igazsága a valóság egy-egy részletére vet világot. Meg kell jegyeznünk azonban, hogy a jelentés mindig *többet* tartalmaz, mint a tényleges valóság. Azok a logikai mozzanatok, melyek a valóságban csak mint lehetőségek voltak meg, a jelentésben mint értékes momentumok foglalják el megillető helyüket. A jelentés értékessége éppen ezen utóbbi körülményben rejlik; ez az a plus, amiért értékesnek nevezhetjük. A logikai mozzanatok a jelentésben, mint a valóság változatlan, formáló principiumai jelennek meg. Azért a jelentés nem tartalmazza a logikai principiumokat a maguk abszolút tisztaságában, hanem felszívja magába a valóságnak logikai formákba önthető, tehát értékes tartalmát. Minden jelentés tehát a logikai elveknek alkalmazása a valóság egyes alkotó részeire, aminek tiszta eredménye a jelentkező értékes tartalomban nyer kifejezést.

Az érték tehát nem a valóság toldaléka, mely önkényesen járulhat hozzá, hanem annak immanens logikai mozzanata. T η ϵ ρ σ ϵ a valóság előtt és tőle függetlenül is érvényes (pl. a logikai elvekben és matematikai igazságokban, reánk nézve, — $\pi\rho\sigma\ \eta\mu\alpha\varsigma$ — azonban, mint a valóság értéke — vele együtt jelentkezik). Az a felfogás tehát, hogy a valóság az igazság mértéke, csak cum grano